

ANMELDELSER OG LITTERATURNYT

Ved universitetslektor, cand. mag. H. P. Clausen, arkivar, cand. mag. Ole Degn, overarkivar, mag. art. Vagn Dybdahl, generalkonsul, professor, dr. phil. Troels Fink, kandidatstipendiat, cand. art. Aage Jørgensen, lektor, cand. mag. Tage Kaarsted, arkivar, cand. mag. Finn H. Lauridsen, afdelingsleder, cand. mag. Helge Paludan, ammannuensis, cand. mag. Henning Poulsen og overarkivar, dr. phil. Viggo Sjøqvist.

Ottar Dahl: Grunntrekk i historieforskningens metodelære. (Universitetsforlaget, Oslo, 1967). 145 s.

Gennem flere år har man haft en duplikeret udgave af den indføring i historiens metodeproblemer, som professor Ottar Dahl bruger i sin undervisning i Oslo. Det er en stor lettelse for alle, der har anvendt dette fortræffelige undervisningsgrundlag, at det nu omsider foreligger i en trykt udgave.

Men glæden herover bør ikke være forbeholdt lærere og studenter ved metodekurserne. Alle historikere og historisk interesserede har nu en bekvem anledning til at stifte bekendtskab med Ottar Dahls kyndige og grundige behandling af de grundlæggende historiske metodeproblemer. Og de bør benytte sig af denne lejlighed.

Ingen kan vel være i tvivl om, at Ottar Dahl er den skandinaviske historiker, der har betydet mest for at føre den metodeinteresse, der er så levende overalt i vestlig historieforskning i disse år, til Skandinavien. Og han har gjort det på sine egne præmisser, så han ikke blot står som formidleren af metodeforskningen. Han har i virkeligheden på afgørende måde bestemt de vilkår, hvorpå metodedebatten er taget op i de nordiske lande.

I den nu foreliggende lille bog har han samlet sine synspunkter, som han mener, de bør fremlægges i sammen-

hæng som en indføring i historiens metodeproblemer. Som alt, hvad han har skrevet om dette emne, er også denne bog tung og pakket med stof. Dog har omplantningen fra duplikeret til trykt udgave på en række punkter ført til en lettere læselighed. Men man skal ikke lade sig narre af det forholdsvis beskedne omfang og billigsbogs-udstyret. Det er en fyldig bog, og den kræver noget af sin læser.

Men det er en central bog. Man kommer ikke uden om den, når man vil orientere sig i den moderne analyse af historiens videnskabsteoretiske problematik. Det er en selvstændigt og dybt borende fremstilling, som med udholdenhed søger frem til formuleringer, der er entydige og dækkende. Derfor skal den læses med omtanke og eftertænksomhed.

Dahls bog er bygget op efter det moderne videnskabsteoretiske synspunkt, at formålet med den historiske forskning er at finde frem til og begrunde svar på de spørgsmål, vi stiller om fortiden. Hans disposition af fremstillingen er et nøje aftryk af denne grundopfattelse, og det har både i pædagogiske og i andre henseender særdeles gunstige konsekvenser. Man får et indtryk af forskningsprocessen, som den logisk er bygget op, og man får et klart indtryk af de enkelte fasers placering og funktion i denne proces. Desuden får man mulighed for meningsfuldt at behandle *alle* sider af

forskningsprocessen. Navnlig er det vigtigt, at man får understreget, at metodeproblemer er andet og mere end kildekritiske problemer.

Naturligvis får afsnittet om de historiske kilder og kildegranskningen stadig en fyldig placering i helheden, både fordi det principielt er rimeligt, og fordi det må være sådan i en bog til undervisningsbrug. Men afsnittene om problemformuleringen, de historiske teorier og begrundelsesforholdene er lige så fyldige, og det er lykkeligt, at disse ting er lagt frem, så de virkelig kan drages ind i undervisningen på linie med de klassiske kildekritiske problemer.

Yderligere vil undertegnede være tilbøjelig til at fremhæve som endnu et af de særdeles positive træk ved Dahls bog, at den bringer de vigtige problemer omkring historiens egenart og dens placering mellem de øvrige samfundsvidenskaber på en formel, der ikke affødes tidrøvende diskussioner om problemer, som ikke er virkelige problemer. Dahls måde at lægge sin fremstilling an på, fører ham frem til formuleringer, som både giver en tilfredsstillende karakteristik af historiens interesse for det tids- og stedbundne og undgår at gøre afstanden til nabodisciplinerne større, end den i praksis er. Dahls alsidige orientering, filosofisk og samfundsvidenskabeligt, kommer her læseren til gode.

En hovedindvending mod bogen må være, at den er for svær som lærebog, selv i universitetsundervisningen på det propædeutiske trin. Det er imidlertid en anke, som ikke rammer indholdet, og Dahls bog giver utvivlsomt det bedste begrebsapparat og den bedste referenceramme, der til nu er lagt frem som grundlag for undervisning i historisk metode.

H. P. Clausen

Finn Gad: Grønlands historie. I. Indtil 1700. (Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1967). 461 s.

Hidtil har man savnet en større samlet fremstilling af Grønlands historie. Lektor, cand. mag. Finn Gad har nu udsendt første bind af en planlagt stor Grønlandshistorie. Han er vel rustet til at skrive en sådan; han er historiker, har lært sig grønlandsk og har opholdt sig i adskillige år i Grønland; og han har tidligere udgivet en række arbejder om grønlandsk historie.

Det første store bind af i alt tre-fire bind, omfatter tiden indtil 1700. Det starter med en gennemgang af de ældste eskimokulturer og de første indvandringsfolk og behandler senere de såkaldte neo-eskimoer og deres indvandring, fra o. 900 e. v. t. Man får her den første samlede fremstilling af eskimo-arkæologiens resultater. I et afsnit umiddelbart før det om neo-eskimoerne skildres den norrøne bosættelse på Island og Grønland og i tre afsnit efter det den norrøne bosættelse på Grønland fra o. 1100 til dens undergang i 2. halvdel af 1400-tallet. Man hører om landnamet og sejladerne til Nordamerika, om gårdene og kirkerne, dagligliv, materiel og åndelig kultur, alt sammen fængslende stof, ligesom beretningen om kulturens undergang, med diskussion af de mulige årsager.

Det følgende afsnit skildrer 1500-tallets forsøg på igen at knytte forbindelsen til Grønland, danske såvel som engelske og nederlandske. Derefter gennemgås de livligere og mere stadige forbindelser i 1600-tallet, med gengivelse af tidens beskrivelser af grønlænderne og grønlandske forhold. I næstsidste afsnit behandles eskimokulturen i Vest-Grønland i tiden 1650-1700; man får et godt billede af de interessante økonomiske, sociale og